

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Управління фінансово-економічною безпекою»

Галузь знань	07 – Управління та адміністрування	Освітній рівень	Другий (магістерський)
Шифр і назва спеціальності	072 – Фінанси, банківська справа та страхування	Семестр	1
Назва освітньої програми	Фінанси, банківська справа та страхування	Тип дисципліни	Вільного вибору
Факультет	072 – Фінанси, банківська справа та страхування	Кафедра	Фінанси, банківська справа та підприємництво

Обсяг:

За видами занять:

Кредитів ECTS	Годин	Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	Лабораторних занять	Самостійна підготовка	Вид контролю
4	120	30	-	15	-	75	ЗАЛІК

ВИКЛАДАЧ

Гаврікова Аліна Володимирівна, A.gavrikova.dgma@gmail.com

Кандидат економічних наук, доцент кафедри «Фінанси, банківська справа та підприємництво».

Досвід роботи - 19 років.

Автор 47 наукових та навчально-методичних праць.

Провідний лектор з дисциплін: «Фінанси», «Банківська система», «Аналіз банківської діяльності», «Бюджетування діяльності суб'єктів підприємництва», «Оцінка та управління вартістю підприємства», «Управління фінансово-економічною безпекою», «Інвестиційний менеджмент», «Антикризове фінансове управління», «Startup: теорія і практика» та ін.

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація

Дисципліна спрямована на формування теоретичних знань і практичних навичок у здобувачів щодо використання сучасних способів, механізмів та інструментарію управління фінансово-економічною безпекою різних суб'єктів господарювання: термінологічного апарату, вивчення і засвоєння основних аспектів системи знань фінансово-економічної безпеки організацій, підприємств та установ; теоретичних засад управління фінансово-економічною безпекою орієнтованих на правові основи економічної безпеки; індикаторів та складових економічної безпеки підприємства; механізму управління фінансово-економічною безпекою підприємства; побудови структури служби безпеки підприємства враховуючи особливості його організаційно-аналітичної роботи; різних видів ділової розвідки у бізнесі.

Мета та цілі	Метою дисципліни є формування у здобувачів цілісного розуміння компетентностей сучасної системи знань фінансово-економічної безпеки підприємств, організацій та установ.
Формат	Лекції (очний, дистанційний формат), практичні заняття (очний, дистанційний формат), консультації (очний, дистанційний формат), підсумковий контроль – залік (очний, дистанційний формат)
Пререквізити	Загальні та фахові знання, отримані на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти (Філософія, Фінанси, Фінанси підприємств, Фінансовий аналіз, Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва та ін.)
Пореквізити	Знання з управління фінансово-економічною безпекою можуть бути використані під час написання магістерської роботи

Компетенції відповідно до освітньо-професійної програми

Інтегральна компетентність (ІК)

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у професійній діяльності або у процесі навчання у сфері фінансів, банківської справи та страхування, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 6. Навички міжособистісної взаємодії.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК 2. Здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

СК 3. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 2. Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції і методології наукового пізнання у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПРН 3. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПРН 10. Здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

ПРН 11. Застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського та страхового менеджменту для прийняття рішень.

ПРН 12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.

Вимоги викладача, політика курсу

Освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять згідно розкладу, не спізнюватись, а також самостійну роботу. Здобувач зобов'язаний працювати з навчальною та додатковою літературою, з інформацією на електронних носіях і в Інтернет-ресурсах. За умов пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття за наявності допуску викладача. Курс передбачає роботу в колективі. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо здобувач відсутній з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача. Під час роботи над завданнями не припустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет-ресурсів та інших джерел інформації студент повинен вказати джерело, використане в ході виконання завдання. У разі виявлення факту плагіату студент отримує за завдання 0 балів.

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

<p>Лекція 1</p>	<p>Тема 1. Теоретичні засади управління фінансово-економічною безпекою</p>	<p>Практичне заняття 1</p>	<p>Зміст понять «економічна безпека» і «фінансово-економічна безпека» підприємства. Головна мета та функції економічної безпеки підприємства. Джерела негативних впливів на економічну безпеку. Об'єктивний і суб'єктивний характер економічної системи. Понятійний апарат управління фінансово-економічною безпекою підприємства. Підходи до управління фінансово-економічною безпекою підприємства.</p>	<p>Огляд ґрунтовних та багатоаспектних дослідження у сфері фінансово-економічної безпеки. Відсутність єдності наукових поглядів щодо термінології та механізму управління фінансово-економічною безпекою.</p>
<p>Лекція 2-3</p>	<p>Тема 2. Індикатори та складові економічної безпеки підприємства</p>	<p>Практичне заняття 2</p>	<p>Структура економічної безпеки підприємства та поняття індикаторів економічної безпеки. Основні функціональні складові економічної безпеки підприємства. Безпека підприємства у фінансовій сфері. Безпека підприємства в інтелектуальній і кадровій сферах. Безпека підприємства у техніко-технологічній сфері. Безпека підприємства у політико-правовій сфері. Безпека підприємства в інформаційній сфері.</p>	<p>Безпека підприємства в екологічній сфері. Безпека підприємства в силовій сфері. Ринкова складова економічної безпеки підприємства. Інтерфейсна складова економічної безпеки підприємства.</p>
<p>Лекція 4-5</p>	<p>Тема 3. Правові основи економічної безпеки</p>	<p>Практичне заняття 3</p>	<p>Нормативно-правова основа економічної безпеки. Напрями державного регулювання економічної безпеки підприємства. Напрямки державної політики щодо подолання загроз економічної безпеки. Основні повноваження суб'єктів забезпечення національної безпеки. Органи державного регулювання економічної безпеки підприємства. Якість та застосування нормативно-правового забезпечення економічної безпеки підприємства.</p>	<p>Нормативно-правове забезпечення державного регулювання: легітимності підприємницької діяльності; захисту економічної конкуренції та обмеження монополізму; фінансового ринку; у спеціальних (вільних економічних зонах); формування і розвитку інфраструктури; системи оподаткування; інвестиційної політики; інноваційних процесів. Нормативно-правове забезпечення фінансової підтримки у формі державних гарантій, забезпечення іноземних кредитів.</p>
<p>Лекція 6-7</p>	<p>Тема 4. Система фінансово-економічної безпеки підприємства</p>	<p>Практичне заняття 4</p>	<p>Основні елементи системи фінансово-економічної безпеки підприємства. Концепція економічної безпеки підприємства. Принципи побудови та організації системи забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства.</p>	<p>Деталізація етапів методики побудови системи економічної безпеки підприємства (вивчення специфіки бізнесу підприємства, знайомство з персоналом; аналіз зовнішніх і внутрішніх загроз економічній безпеці підприємства; вивчення інформації про кризові ситуації, їхні причини і шляхи врегулювання та ін.)</p>
<p>Лекція 8-9</p>	<p>Тема 5. Особливості діяльності служби безпеки підприємства</p>	<p>Практичне заняття 5</p>	<p>Служба безпеки як підсистема підприємства. Функції служби безпеки. Структура та особливості управління діяльністю служби безпеки підприємства.</p>	<p>Особливості забезпечення узгодженості роботи всіх працівників і структурних одиниць підприємства для вирішення системою економічної безпеки її основних завдань і досягнення цілей бізнесу.</p>

Самостійна робота

Лекція 10-11	Тема 6. Механізм управління фінансово-економічною безпекою підприємства	Практичне заняття 6	Механізм забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства, як складова системи його економічної безпеки. Складові механізми управління фінансово-економічною безпекою підприємства. Принципи та етапи управління фінансово-економічною безпекою підприємства.	Самостійна робота	Методи забезпечення фінансово-економічної безпеки: інституціонально-правові, адміністративні методи, економічні, організаційно-технологічні, інформаційно-технологічні, соціально-психологічні.
Лекція 12-13	Тема 7. Організація інформаційно-аналітичної роботи служби фінансово-економічної безпеки підприємства	Практичне заняття 7	Забезпечення інформаційної безпеки та захист комерційної таємниці. Функцій процесу створення та захисту інформаційної складової економічної безпеки. Організація охорони та фізичного захисту майна підприємства. Протидія недобросовісній конкуренції та недружнім поглинанням.		Класифікація потоків інформації за джерелами їх формування на підприємстві (організації): відкрита офіційна інформація, вірогідна нетаємна інформація, конфіденційна інформація). Особливості розробки інформаційної складової (зв'язок із громадськістю, формування сприятливого іміджу фірми, захист конфіденційної інформації).
Лекція 14-15	Тема 8. Види та організація ділової розвідки підприємства	Практичне заняття 8	Передумови виникнення та актуальність ділової розвідки, як інструмента менеджменту. Способи отримання інформації про конкурентів. Стратегічна та оперативна ділова розвідка. Різниця між діловою (корпоративною) і конкурентною розвідкою. Особливості організації і роль ділової розвідки у бізнесі.		Специфіка трактування ділової (корпоративної) розвідки та їх відмінності від промислового (комерційного) шпигунства. Фактори активного розвитку промислового шпигунства. Модель промислового шпигунства.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ:

Лекційні і практичні заняття укомплектовано наступним обладнанням:

Мультимедійний проектор VE303G NEC, Ноутбук SAMSUNG 540U (NP540U3C), Ноутбук Asus Eee PC1001PXD, БФП Canon i-SENSYS MF4410, Колонки incredible sound R 215, системний блок Intel Atom D525, монітор lg e1940s monitor,

Проекційний екран, ОС Windows 7, пакет офісних програм Microsoft office 2016, вільний доступ до Wi-Fi,

Система дистанційного навчання і контролю Moodle – <http://moodle.dgma.dn.ua/course/view.php?id=1769>

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Основна	1. Хвесик М.А., Степаненко А.В., Ральчук О.М., Дорош Й.М. Антикризове управління економічною безпекою в умовах викликів фінансово-економічної глобалізації (державний і регіональний виміри): монографія. – К., 2010. – 309 с.	Додаткова	1. Бондаренко О.О., Сухецький В.А. Фінансово-економічна безпека підприємства: теоретичний та практичний аспект. <i>Ефективна економіка</i> . 2014. № 10. Режим доступу: http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3580
	2. Користін О.Є. Економічна безпека : навч. посіб. / О.Є. Користін, О.І. Барановський, Л.В. Герасименко. – К. : КНУВС, 2010. – 368 с.		2. Гончарук В.М., Гаєвська Л.М. Механізм управління фінансово-економічною безпекою підприємства та його основні складові. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/01/17.pdf
3. Розвиток інформаційного суспільства: Колективна монографія в 10-ти томах / Том 8. Економічна безпека держави на макро- та мікрорівнях / За ред. проф. Сідака В.С. – К.: ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2012. – 309 с.	3. Беялов Т.Е., Корінь І.В. Фінансово-економічна безпека підприємства та напрями її підвищення. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2017. Випуск 2 (07). С. 235-238	4. Ganna Blakya and Tetiana Ganushchak (2018). Enterprise financial security as a component of the economic security of the state. <i>Investment Management and Financial Innovations</i> , 15(2), 248-256. doi:10.21511/imfi.15(2).2018.22	
4. Фінансово-економічна безпека суб'єктів господарювання в умовах децентралізації в Україні : монографія / кол. авт. ; за ред. В. В. Глуценка. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. – 236 с.	Web-ресурси		
5. Економічна безпека підприємства: [підручник] / [А.М. Дідик, О.Є. Кузьмін, В.Л. Ортинський, Г.В. Козаченко, Ю.С. Погорелов, О.В. Ілляшенко та ін.]; за заг. ред. А.М. Дідика. – Львів: НУ «Львівська політехніка», ТзОВ «Видавнича група «Бухгалтери України», 2019. – 624 с.	1. Інформаційний портал Ліра: Закон. – Режим доступу: https://ligazakon.net/	2. Архівні колекції журналів. – Режим доступу: https://www.sciencedirect.com/browse/journals-and-books?subject=economics-econometrics-and-finance , https://www.sciencedirect.com/browse/journals-and-books?subject=business-management-and-accounting	

ПЕРЕЛІК ЗАПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЗАЛІКУ

Зміст понять «економічна безпека» і «фінансово-економічна безпека» підприємства. Головна мета та функції економічної безпеки підприємства. Джерела негативних впливів на економічну безпеку. Об'єктивний і суб'єктивний характер економічної системи. Понятійний апарат управління фінансово-економічною безпекою підприємства. Підходи до управління фінансово-економічною безпекою підприємства. Основні функціональні складові економічної безпеки підприємства. Безпека підприємства у фінансовій сфері. Безпека підприємства в інтелектуальній і кадровій сферах. Безпека підприємства у техніко-технологічній сфері. Безпека підприємства у політико-правовій сфері. Безпека підприємства в інформаційній сфері. Безпека підприємства в екологічній сфері. Безпека підприємства в силовій сфері. Ринкова складова економічної безпеки підприємства. Інтерфейсна складова економічної безпеки підприємства. Нормативно-правова основа економічної безпеки. Напрями державного регулювання економічної безпеки підприємства. Напрямки державної політики щодо подолання загроз економічної безпеки. Основні повноваження суб'єктів забезпечення національної безпеки. Органи державного регулювання економічної безпеки підприємства. Якість та застосування нормативно-правового забезпечення економічної безпеки підприємства. Основні елементи системи фінансово-економічної безпеки підприємства. Концепція економічної безпеки підприємства. Принципи побудови та організації системи забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства. Деталізація етапів методики побудови системи економічної безпеки підприємства. Служба безпеки як підсистема підприємства. Функції служби безпеки. Структура та особливості управління діяльністю служби безпеки підприємства. Механізм забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства, як складова системи його економічної безпеки. Складові механізми управління фінансово-економічною безпекою підприємства. Принципи та етапи управління фінансово-економічною безпекою підприємства. Методи забезпечення фінансово-економічної безпеки: інституціонально-правові, адміністративні методи, економічні, організаційно-технологічні, інформаційно-технологічні, соціально-психологічні. Забезпечення інформаційної безпеки та захист комерційної таємниці. Функцій процесу створення та захисту інформаційної складової економічної безпеки. Організація охорони та фізичного захисту майна підприємства. Протидія недобросовісній конкуренції та недружнім поглинанням. Передумови виникнення та актуальність ділової розвідки, як інструмента менеджменту. Способи отримання інформації про конкурентів. Стратегічна та оперативна ділова розвідка. Різниця між діловою (корпоративною) і конкурентною розвідкою. Особливості організації і роль ділової розвідки у бізнесі.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів для оцінювання успішності студента	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Нарахування балів
	90-100	A	відмінно	
	82-89	B	добре	
	75-81	C		
	64-74	D	задовільно	
	60-63	E		
	35-59	FX		
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни		

Бали нараховуються за наступним співвідношенням:

- написання модульних контрольних робіт та підсумкової модульної роботи: 50 % семестрової оцінки;
- практичні заняття: 25% семестрової оцінки;
- самостійна робота: 25% семестрової оцінки

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ

Здобувач повинен дотримуватися «Стандарту академічної доброчесності Донбаської державної машинобудівної академії»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність, дотримуватися корпоративної культури, академічній доброчесності та етики академічних відносин, запобігати академічного плагіату. Дотримуватися вимог Інструкції про забезпечення належних протиепідемічних заходів. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при нерозв'язності конфлікту звертатись до завідувача кафедри фінансів, банківської справи та підприємництва.

Силабус за змістом відповідає робочій програмі навчальної дисципліни

